

Rahvaalgatus Kodumetsade kaitseks

Avalik allkirjastmine lõppes 23. aprillil
Hääled andsime üle Riigikogule 26.aprillil 2022. aastal

VALUPUNKTID

- Massilised uuendusraied sh lageraied kaitsealadel ja niinimetatud KAH-aladel on põhjustanud ühiskonnas konflikti süvenemise.

Väljavõte kohtumäärusest

- Kohtupraktikast tulenevalt on käesoleva kaebusega sarnastel juhtudel tavapäraselt metsateatiste kehtivus kohtuvaidluse ajaks peatatud.
- Kohus peab reaalse ja tõhusa esialgse õiguskaitse saavutamiseks vajalikuks kaebaja esialgse õiguskaitse taotluse tervikuna rahuldada.
- Kohtu hinnangul ei saa RMK huvi metsa majandada ja selle tulemusel tulu teenida üles kaaluda avalikku keskkonnakaitselist huvi.

Allikas: Tallinna halduskohus

- RMK osalemine seadusloome protsessis ei ole põhjendatud. Tegemist ei ole huvikaitse ettevõttega, vaid riigimetsi majandama volitatud juriidilise isikuga, mis haldab riigimetsi vastavalt ettekirjutustele.
 - Valitsus ja parlament otsustavad riigimetsa saatuse üle. RMK ei ole eraettevõtte, kes peaks eeskätt oma tulude ja ärimudelilist tuleva huvikaitsega tegelema. RMK-l on valitsuse kehtestatud põhikiri, mis peaks reguleerima RMK tegevust ja suunda. (Täna me aga selle üle ei arutle kui õige või vale on see põhikiri.)
 - Rahvaalgatus kodumetsade kaitseks on esitatud riigikogule ja valitsusele. Loogiline on, et mida otsustatakse järgnevas protsessis käesoleva rahvaalgatuse osas, see tehakse hiljem riigivalitsuse poolt korralduseks sh ka RMK-le, kui riigivara ja riigimaa haldamise esindajale.

- Metsi majandatakse arvestamata metsaseaduse §2 ja §3.

Puidu varumise eesmärgil on jäetud tagamata metsade kõigi funktsioonide täitmine. Lisaks sellele on tähelepanuta jäetud ka metsade **stabiliseerimise võime** äärmuslike olude tekkimisel, näiteks sõja puhkemisel. Seda riski tuleks tänasel päeval erilise tõsidusega hinnata!

METSASEADUS

§ 2. Seaduse eesmärk

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine.

*(2) Metsa majandamine on **säästev**, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava **mitmekülgse** metsakasutuse võimaluse.*

§ 3. Mets ja metsamaa

(1) Mets on ökosüsteem, mis koosneb metsamaast, sellel kasvavast taimestikust ja seal elunevast loomastikust.

- Looduslikult pesitsevate loomade ja lindude tahtlik häirimine ja tapmine raietel.

LOODUSKAITSESEADUS § 55. Isendi surmamine, kahjustamine ja häirimine

(6¹) Keelatud on looduslikult esinevate lindude:

1) pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2–5 sätestatud juhtudel Keskkonnaameti loa alusel;

[[RT I 2009. 3. 15](#) - jõust. 01.02.2009]

2) tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud juhul, millal häirimisest tuleb kirjalikult teatada Keskkonnaametile hiljemalt üks tööpäev pärast häirimist, käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2–5 sätestatud juhul Keskkonnaameti loa alusel ja käesoleva seaduse § 58 lõikes 7 sätestatud juhul.

[[RT I 2009. 3. 15](#) - jõust. 01.02.2009]

- Eestis tehakse uuendusraieid sh lageraieid jätkusuutmatult, kohalikke, ***avalikku huvi*** ja suuremat pilti tegelikult arvestamata.

- Uuendusraiate sh lageraiete pindala on, nagu tänaseks selgunud, alusetult suurendatud ja samas metsa üldtagavara on oluliselt vähenenud.

Hiljutisel Riigieelarve kontrolli erikomisjoni istungil selgus, et viimase määrusega uuendusraiate pindala kasvas ligi 25%. Neid andmeid kinnitas Keskkonnaministeerium ja RMK. Samas selged analüüsid uuendusraiate pindala tõstmiseks puudusid.

RMK ja Keskkonnaministeeriumi esindajatele peaks teada olema SMI andmete järgi avaldatud Eesti metsatagavara, mis on viie aastaga vähenenud 26 miljoni tihumeetri võrra.

See asjaolu võiks olla piisav alus, et **raiemahte ei suurendataks**, et **uuendusraiate pindala ei suurendataks!**

Raiete piiramiseks ja vähendamiseks on ka metsaseaduses antud võimalus: *“Vabariigi Valitsusel on õigus metsa loodusliku tasakaalu tagamiseks seada piiranguid uuendusraie langi pindalale, kui on põhjendatult alust eeldada, et raie maht võib ületada majandatava metsa juurdekasvu.”*

Viide: MS, kehtiv alates 1.09.2017 - § 6 lg 2 (1).

- Seaduseelnõu numbriga 21-1206/05, Metsaseaduse ja planeerimisseaduse täiendamise seadus on vastuolus rahvaalgatusega. Rahvaalgatuse hääled anti riigikogule üle aprillis, seadusemuudatuse eelnõu kinnitati mais.

Antud eelnõus ei ole arvestanud seisukohtadega, mis on esitatud rahvaalgatuses.

ETTEPANEKUD

Tänases riigimetsanduses on **metsa majandamise** mõiste muudetud eksitavaks ja kasutatakse raiumise sünonüümina. Eksitamisega jätkata ei tohi!

Metsaseaduse § 16: Metsa majandamine.

Metsa majandamine on metsa uuendamine, kasvatamine, **kasutamine** ja **metsakaitse**.

Metsa majandamine on ka vääriselupaiga kaitse [§ 23. *Vääriselupaik ja selle kaitse.*]

- Peatada tuleb niinimetatud KAH-alade (“kõrgendatud avaliku huviga alad”) ehk kodumetsade lageraietööde planeerimine ja rakendada olemasolevaid võimalusi kodumetsade hoidmiseks üle Eesti.
- Vaja on teostada ***avalikku huvi***.

- Tulevaste seadusemuudatuste mõttes tuleb arvestada üldise *avaliku huviga*. See on juriidiliselt defineerimata mõiste, kuid paljudes õiguspraktikas siiski kasutusel ja protsessides kaasusepõhiselt ka defineeritud.

Viide: MS § 48. Riigimetsa Majandamise Keskuse põhiülesanne, tegevusalad ja majandustegevusest saadava tulu kasutamine

4) riigimetsa avaliku funktsiooni täitmise tagamine;

5) loodusväärtuste kaitse

- Juhime tähelepanu tervet Eestit puudutavale väärtusriivele, mida tehakse üle Eesti kodumetsades nn KAH-alade nimel. KAH (*kõrgendatud avaliku huviga*) ala ei ole väärtusmõiste ja seda ei ole vaja seadustesse eraldi tuua. AVALIK HUVI on aga mõistena olemas, see on väärtusmõiste. Sellest tulenevalt:

- **Kodumetsi tuleb majandada püsimeetsana.** Vanade metsadega koos kasvab ka noor mets. Mets saab uueneda loodusliku järelkasvuna ja teise rindena vana metsa all turvaliselt, metsandusteterminiga vana metsa turbe all.
- **Hoida kodumetsade** erinevad funktsioonid - ilmastiku, vee, tolmu ja müra **kaitse**; korilus; jalutamine; tervisesport, ja teised funktsioonid - seda aitab saavutada **kaitsemetsade kategooriate** taastamine seaduses.

Majandamist planeerides teevad kohalikud neilsamadel kaasamiskoosolekutel (nn KAH-aladel) pidevalt ettepanekuid kasutada püsimeetsanduse võtteid ja majandada metsi säästlikult. Külades, asulates ja linnades, kus inimesed on soovinud oma kodupaiga metsi kultuurilise, sotsiaalse ja ökoloogilise järjepidevuse nimel säilitada, RMK neid ootusi siiani täitnud ei ole.

- Erinevates kriisides on kodumetsal oluline turvalisust pakkuv roll, lageraied sinna ei sobi! Lühikese raieringiga puupõllundus sinna ei sobi!

Seetõttu...

- Hoida ja hooldada (ehk majandada) saab metsi nii, et seal säiliks võimalused koriluseks, puhkamiseks, matkamiseks ja varjumiseks ning säiliks võimalus hankida puitu keeruliste aegade üleelamiseks.
- Kaitsemetsade mõiste ja funktsiooni taastamine seaduses võiks olla hea algus. Kaitsemetsad loovad ja hoiavad turvalisust igas valdkonnas. Valdkondlik jätkusuutlikkuse tagamine mitmes valdkonnas, sh militaar-, puhkus-, tervise-, töökohtade jne valdkonnas.
- Niinimetatud KAH-alade probleem tuleb lahendada Riigikogus.

Päringutes RMK-le oleme näinud, et KAH alade täpsemat infot, selle mõiste, nende alade valikute kohta jne on tekkinud rohkem küsimusi kui vastuseid.

Hiljuti avaldatud KÕK analüüs tõi selgelt välja konflikti puiduvarumise ja RMK õiguslike kohustuste vahel. Nn KAH-aladel ei saa olla eesmärk puiduvarumine, ja seda ütleb selgelt ka rahvaalgatus.

- Arvestuslangi pindala tuleb vähendada (!), mitte suurendada. See puudutab otseselt kodumetsade säilitamist ja hoidmist inimeste jaoks.

Rõhutame: Eestis tehakse uuendusraieid sh lageraieid jätkusuutmatult, kohalikke, *avalikku huvi* ja suuremat pilti arvestamata.

Vanaviisi edasi ei saa.

Varasemalt kehtinud kaitsemetsa paragrahvil oli oluline tähendus metsanduses. Kaitsemetsa mõistet oli varasemas Metsaseaduses mainitud 49 korral. Terve jagu metsaseadusest (§ 17. – § 22.) oli pühendatud kaitsemetsa korrale.

Märgi siia varasem redaktsioon	Märgi siia hilisem redaktsioon
☒ Sünkroniseeri kerimisribad	Võrdle
Jõustumine: 20.07.2007	Jõustumine: 06.06.2022
Metsa majandamine on metsa uuendamine, kasvatamine, kasutamine ja metsakaitse.	Metsa majandamine on metsa uuendamine, kasvatamine, kasutamine ja metsakaitse.
§ 17. Metsakategooriad ja metsa majandamise eesmärk	§ 17. – § 22. [Kehtetud - RT I 2008, 56, 314 - jõust. 01.01.2009]
(1) Metsakategooriad on:	§ 23. Vääriselupaik ja selle kaitse
1) hoiumets;	[RT I, 11.12.2013, 1 - jõust. 01.01.2014]
2) kaitsemets;	(1) Vääriselupaik on ala, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur.
3) tulundusmets.	[RT I, 06.07.2017, 1 - jõust. 01.09.2017]
(2) Metsa majandamise eesmärk sõltuvalt metsakategooriast on:	(2) Vääriselupaiga klassifikaatori ja valiku juhendi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
1) hoiumetsas loodusobjektide hoidmine;	(3) Avalik-õigusliku juriidilise isiku omandis olevas metsas korraldab vääriselupaiga kaitset maa omanik või tema volitatud esindaja, riigimetsas riigimetsa majandaja valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestatud korras. Nimetatud määrusega võib vääriselupaigas piirata või keelata majandustegevust vääriselupaiga kaitse-eesmärgi alusel.
2) kaitsemetsas keskkonna seisundi kaitsmine;	[RT I, 06.07.2017, 1 - jõust. 01.09.2017]
3) tulundusmetsas majandusliku tulu saamine.	(4) Vääriselupaiga kaitseks võib sõlmida eraomandis kinnisasja omanikuga notariaalse lepingu (edaspidi <i>leping</i>), mille alusel koormatakse kinnisasi isikliku kasutusõigusega riigi kasuks
§ 18. Hoiumets	
Hoiumets on kaitseala loodusreservaadis ja sihtkaitsevööndis või püselupaiga sihtkaitsevööndis asuv mets.	
§ 19. Kaitsemets	
(1) Kaitsemets on mets, mis:	
1) asub hoiualal, kaitseala, kaitstava looduse üksikobjekti, püselupaiga, ranna või kalda piiranguvööndis, välja arvatud maaparandussüsteemi eesvoolu, kanali või veejuhtme piiranguvööndis;	

Märgi siia varasem redaktsioon

Sünkroniseeri kerimisribad

Jõustumine: 20.07.2007

§ 20. Kaitsemetsa majandamine

(1) Kaitsemetsa majandatakse käesolevas seaduses ning looduskaitseseaduses ja kaitse-eeskirjas sätestatu kohaselt.

(2) Käesoleva seaduse § 19 lõike 2 alusel määratud kaitsemetsa majandamise eeskirja kinnitab keskkonnaminister

määrusega ühesuguse kaitsefunktsiooniga kaitsemetsade rühmale, kusjuures keskkonnaministril on õigus kaitsefunktsioonist lähtuvalt:

- 1) keelata lageraiet;
- 2) suurendada kuni 20 aasta võrra käesoleva seaduse kohaselt kehtestatud uuendusraiet lubavat minimaalset raievanust;
- 3) piirata raieaega;
- 4) keelata tehnoloogia kasutamine, mis kahjustab metsakõdu ja alustaimestikku;
- 5) suurendada kuni kümne protsendi võrra käesoleva seaduse kohaselt kehtestatud turbe- ja harvendusraie järgset rinnaspindala või täiust puistus, mis kaitseb asulat või rajatist õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest;
- 6) kehtestada metsa majandamisel erisusi metsa esteetilise väärtuse säilitamiseks või suurendamiseks puistus, mida kasutatakse intensiivselt rekreatiivsetel eesmärkidel;
- 7) kohustada metsaomanikku rakendama meetmeid metsa tuleohu

Märgi siia hilisem redaktsioon

Võrdle

Jõustumine: 06.06.2022

[RT I 2008, 56, 314 - jõust. 01.01.2009]

(10) Vääriselupaiga kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused, menetluse ja lepingu sisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[RT I 2008, 56, 314 - jõust. 01.01.2009]

AITÄH

